

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény, továbbá előzetesek, hirdetések, feladványok és iratoknak, valamint ide intézendők.

Szerkesztőség
1-80 tized 226-ik szám

SZENTES ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI IPAR ÉS GAZDÁSZATI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Hirdetési árak:

1 héthos polgáriest egyezri
hirdetési . . . 20 fr.
kiszámláz . . . 25 fr.
hónaposanál . . . 20 fr.
számláz.

NYILTTÉR
minden sor 15 kr.

Bélyegző minden egyes betűre
100-ig 10 fr.

Hírmegjelenések esetében
fogadják el. — Kérlek meg az
alattunk vissza.

Egy kis statisztika.

Az 1884-ik év óta, a mióta tudniillik a lap egy és ugyanazon szerkesztő keze alatt van, s mindenik évről egy-egy teljes évfolyam megöröztetik, alkalmunk van figyelemmel kísérni városunk népesedési statisztikáját, amennyiben az egyes egyházak t. lakészói által az év végén a szöszeken kihirdetett számadatok lapunkban pontosan közöltek. Azt szokták mondani, hogy a szám nem csal, s ez nemcsak hogy igaz, hanem sok tekintetben tanulságos is, mert ezen számokból különféle következtetéseket vonhatunk, melyekben gyökeredző bajokra akadunk s adott körülmények közt e bajon nem csak segíthetni, hanem kell is segíteni. Nem akarunk véleményünk nyilvánításával előírni vagyis praedjudicálni, hanem hadd szóljanak a számadatok, elkezdve a legnépesebb ev. ref. egyházon s végezve a legkevésbé népes görög keleti egyházzal.

Ev. ref. egyháznál:

született:	meghalt:	szaporulat:
1883 ban 678	— 411	— 267.
1884 ban 650	— 517	— 133.
1885 ban 651	— 523	— 128.
1886 ban 596	— 567	— 29.
1887 ban 591	— 458	— 133.
1888 ban 559	— 436	— 123.
Összesen 3725	— 2912	— 813.

Mit mondanak ezen számok? Ezek azon szomorú tényt konstatálják, hogy a ref. egyháznál a születések száma évről-évre kevesbedik, a halálozások száma az első négy évben rohamosan emelkedik (411-ről 567-re) s habár az utolsó két évben kevesbedik a halálozás, de még mindig nagyobb, mint az 1883-ik évben. Mi következik ebből? Azon szomorú eredmény, mely szerint a szaporulat évről-évre kisebb, sőt az 1886-ik évben csak 29. Sajnos, de igaz! Százalékban kifejezve ezen számadatokat azt látjuk, hogy ezen 6 év alatt átlagosan 100 születésre 78 haláleset jut, tehát a szaporulat 100 születésnél 22%.

Ev. kat. egyháznál:

született:	meghalt:	szaporulat:
1883 ban 502	— 304	— 200.
1884 ban 551	— 365	— 186.
1885 ban 543	— 360	— 183.
1886 ban 523	— 334	— 189.
1887 ban 503	— 332	— 171.
1888 ban 518	— 331	— 1-7.
Összesen 3115	— 2029	— 1116.

A rom. kath. egyháznál egészen más jelenleg mutatkozik. Ugyanis az 1887-ik évet kivéve a születések száma folytonosan s z a p o r o d i k s a elhez aránylag, a mi egészen természetes állapot, szaporodik a halálozások száma is. Így például 1883-ban legkevésbé születtek s legkevésbé haltak el; az 1884. évben legtöbb született s legtöbb halt el. Százalékban kifejezve a 6 évi adatokat 100 születésre csak 63 halálozás (15-tel kevesebb mint a ref. egyháznál) és 37% a szaporulat (tehát 15-tel több mint a ref. egyháznál.) Így nagyon világos, hogy míg a ref. egyháznál a 6 évi szaporulat csak 813, a rom. kath. egyháznál 1116, vagyis 303-mal több.

A zsidó egyháznál:

született:	meghalt:	szaporulat:
1883 ban 47	— 27	— 20.
1884 ban 39	— 17	— 22.
1885 ban 34	— 16	— 18.
1886 ban 37	— 22	— 35.
1887 ban 45	— 22	— 23.
1888 ban 21	— 16	— 5.
Összesen 243	— 120	— 123.

A zsidó egyháznál igen változnak a számadatok, és első tekintetre nem lehet sem fogyónak, sem emelkedőnek nevezni az állapotot, mi onnan van, hogy főképp az ingatlan vagyonnal nem rendelkező zsidó polgártársaink nem igen vannak egy helyhez kötve, hanem holl innen költöznek egyes családok másbóra, ismét más-más honnan jönnek ide, szóval nem oly permanens, állandó lakosok mint a többi felekezetbeliek. De

egészen véve a szaporulati arány igen kedvező, mert 100 születésre csak 51% szaporulat és csak 49% halálozás, tehát itt a szaporulat legkedvezőbb

Ev. ág. evang. egyháznál:

született:	meghalt:	szaporulat:
1883 ban 20	— 10	— 10.
1884 ban 20	— 18	— 2.
1885 ban 18	— 4	— 14.
1886 ban 19	— 14	— 5.
1887 ban 19	— 12	— 7.
1888 ban 12	— 11	— 1.
Összesen 108	— 69	— 39.

Ezen egyháznál a születések száma az utolsó évet kivéve — egészen normális, alig van különbség az egyes évek közt, különben oly kis egyháznál nem is fordulhat elő valami feltűnő különbség az egyes évek közt. Azonban a népesedési százalék elég kedvező, mert 100 születésre csak 64 halálozás, a szaporulat tehát 36%.

Ev. görög egyháznál:

született:	meghalt:	szaporulat:
1883 ban 16	— 7	— 9.
1884 ban 12	— 15	— fogyas (3).
1885 ban 14	— 9	— 5.
1886 ban 14	— 13	— 1.
1887 ban 20	— 10	— 10.
1888 ban 10	— 11	— fogyas (1).
Összesen 86	— 65	— 25.

A görög egyháznál igen változó a számok, hol fogyas, hol szaporulat. A százalék következő: 100 születésre csak 71 halálozás, a szaporulat 29%.

Összehasonlítva most az egyes egyházakat, azt találjuk, hogy első helyen áll a zsidó egyház (51%), második helyen a rom. kath. egyház (37%), harmadik helyen az ág. ev. egyház (36%), negyedik helyen a görög egyház (29%), ötödik helyen a ref. egyház (22%).

Meg kell jegyeznünk, hogy a szaporulati arányt a születési és halálozási adatokból merítettük s talán más adatok kapniánk, ha pontosan tudnók az egyes felekezetek lélekszámát — ezt azonban az egyes felekezetek sem tudják pontosan megállapítani. Mindazáltal igen feltűnő, hogy a ref. egyháznál, melynek hívei sokáig a leggyonosabbak, a születések száma évről-évre kevesbedik, ellenben a rom. kath. egyháznál, melynek hívei aránylag sokkal szegényebbek, a születések száma emelkedik. S ez a jelenség mutatkozik a szomszéd H. M.-Vásárhelyen is, hol a múlt évben a ref. híveknél a gyarapodás csak 102, tehát még kevesebb mint a szentesi ref. egyháznál, a rom. kath. egyháznál pedig a gyarapodás 228, tehát kétfelvált a több. Szerintünk ez nem rendes állapot, hogy a legnépesebb és legvagyosabb egyháznál a születések száma évről-évre kevesbedik s a magyar faj fenntartása érdekekből szükséges, hogy a baj okát azok, a kiket illet, kutassák s eltávolítsák.

Új részvénytársaság.

I.

A helybeli lapok legutóbbi számaiban közzé tett aláírási felhívások után a nagyközönség valószínűleg értesült már azon mozgalomról és törekvésről, melynek célja: összehozni és megalakítani egy „hengeralmi részvénytársaság”-ot, tiszt és egyéb előmenyireknek, főleg a kivelteli üzlet részére leendő örményítés céljából. Ezen mozgalom, melyet különösen a helybeli ipar és kereskedelem, sőt a mezőgazdaság érdekeiben is csak örömmel üdvözölhetünk, tekintélyes, vagyos és kiválóan praktikus érdekű üzletemberek köréből indult ki, kiknek az ipar és kereskedelem tulnyomóan gyakorlatias terennumán eddig kitartott eredményes működése már elege is teljes garanciát látszik nyújtani arra nézve, hogy a becsületes munkának megtakarított gyűjtőcsés s a munkás méltó bérét: a pénzt, sem a maguk, sem azon egyének részéről, kiket eme jövedelmezőnek ígérkező vállalatához, az egyestőlésből önként következő nagyobb és eredményesebb erő kifejthetése céljából társakul megnyitni kívánunk, — kétes eredmény bizonytalan vállalatok által kockázattal nem fogjuk, — nem akarjuk.

A terve vett részvénytársaság alapítói iránt ezen méltán előlegezett bizalom folytán indokoltunk vehető,

ha az alakítandó részvénytársasággal, az ezen lap legutóbbi számban közzé kivonatolva ismertetés után is, kissé részletesebben foglalkozunk s az az iránti érdeklődésre illetékes egyének figyelmét ismét ezen tárgyra irányítjuk.

A gazdasági, ipar és kereskedelmi viszonyoknak országszerte nyomott állapotát kétségtelenül érző városunk is. A gazda, kellő figyelembe nem részesítve a gyártkodás egyéb jövedelmét ágat, tulnyomóan csak bázis termel, s azt a kinalatnak megfelelő kereslet hiányában és a szükségletet meghaladó készlet következtében képtelen vésni, mondhatni potum aron eladni. Igaz, hogy az olcsóbban előtarkodás gazda így is megel, sőt esetleg tisztességes vagyont, majf főket is egyjst, s ez utóbbit kénytelen, lehet, hogy biztos jövedelmező alkalom hiányában, lakarekpenzártilag, csekély kamatozás mellett gyűjtesdőtleniti.

Az ipar és kereskedelem, még pedig majdnem minden ágban és országszerte, ha nincs is hanyatlóban, de legalább is stagnál. Talán egyedül a matom és liszt ipar az, mely az ország fővárosában Budapestben már ötvenedik óta teljes virágzásban van, s újabb időben némely vidéki városban is meglepő eredményt üzített, s terjedésben és emelkedésben van jelenleg is.

Ezen körülményt kívánják a részvénytársaság alapítói, amennyire a helybeli és országos üzletviszonyok lehetővé teszik, felhasználni és a közönség előnyére fordítani.

S ebből törekvésükben az alapítók s a majdan a megalakult részvénytársaságot a helybeli speciális viszonyok és tényezők hathatósan támogatják és elősegítik.

Szentes város határában és környékén terem, majdnem kivétel nélkül mindig a legjobb minőségű buza, közép termés mellett is igen tekintélyes mennyiségben, a matom szükséglete tehát könnyen és olcsón beszerezhető, a feldolgozó anyag piacra a Tisza folyón, alig számba vehető költséggel nyarón vihető, télen pedig vasúton kényelmesen tovább szállítható, máltal vasutunk jövedelme is tetemesen emelkedni fog.

Városunk lakosságának kétségtelenül megvan az anyagi erő is arra, hogy a részvénytársaság megalakításához szükséges pénzbeli összegget minden nagyobb megerősítés nélkül, s talán csak a kevésbé jövedelmezőleg ellehezelt tőkek mozgásba vétele mellett is összehozza.

Miőn így előfeltételek mellett előlél még azon körülmény, hogy az alakítandó részvénytársaság tulajdonába csak pár évvel ezelőtől épült, teljesen új, s a matom technika legújabb vívmányainak felhasználásához, kitűnő szerkezettel berendezett versenyképes matom szándékoltatott ártócsajánál 58,000 értékben, holott ezen matom a jelen év elején budapesti szakértők által legalább is 86,000 frt értékűnek találattott, — akkor a részvénytársaság alakításának eszméjét csak szerencsés eszmének tarthatjuk, s megalakítását és működéséhez elege is csak szerencsés és sikert kívánhatunk.

Választás előtt.

Mai számunkban hitelesen közöljük a helybeli legnépesebb ev. ref. egyház presbyteriatum és közgyűlési képviselőit, kik közül a f. hó 6 án tartott egyháztanácsi ülésen kisorsoltak, de újból választható nevei csillaggal (*) vannak megjelölve. Kétséget nem szenved, hogy fontos állást töltenek be azok, kik így népes egyház ügyeinek vezetésével vannak megbízva s kétszer megfontolandó, kit érjen a választók bizalma. Azonban miőn a kisorsoltak mintegy elbucsnak megmaradt társaitól, nem mulasztjuk el az amuk kijelentését, hogy az egész egyháztanácsot s az egyház közgyűlési képviselőit a legnagyobb elismerés illeti meg azon monumentális épület emeléseért, mely most piacunk egyik díszét és büszkeségét képezi. A min évtizedeken át fáradoztak, azt létesíteni ő nekik sikerült, még pedig úgy, hogy későbbi pótlétezekkel elteltintve a főpnelet kevesebbbe került, mint a mennyireelő voltirányozva — a mi ritkán szokott előfordulni. Ebben az érdemben — valljuk meg őszintén — a most szintén lépő Kristó Nagy István főgondnoknak orszárlánsza van, ki az építkezéssel reggeltől estig minden nap jelen volt s nem történt a legkisebb kiadás az ő tudta és ellenőrzése nélkül. Főgondnokki teendőin kívül minden szabad idejét az építkezési ügynek szentelte, threlmesen végig hallgatta az egyesek részéről nyilvánult s nem mindig igazságos és hízrelgő bírálatot, habár nem ő, hanem a megbízott szakember által készített s az egyháztanács által elfogadott terv szerint történt az építkezés, s végleszmoláskor azzal lepte meg az egyháztanácsot, hogy

az épület a megállapított összegnél kevesebbe került. S hogy az egyház ezzel reális jövedelmét biztosított magának, legjobb bizonyítékul az szolgál, hogy a bíróság mostani évi jövedelme 1700 ft bönven fedezi az építkezésre fölötté kétszáz évi törlesztési részletet — 1620 frtot —, tehát idővel mindig nagyobb felesleg fog mutatkozni s így mivel maga az épület jövedelme törlesztési a kölcsönt, a díszes épület birtokosai az egyház a szoros értelemben ingeny jnt, melyet a kölcsön az egyház külön megterhelése nélkül ki lesz fizetve. Mi tehát nem habozunk kimondani, hogy az egyház ügyében eddig oly páratlan szorgalommal és szakértelemmel eljáró eddigi főgondnok most még annál inkább érdemi meg az egyház híveinek osztalton bizalmát s újabb, még pedig egyhangu megválasztását. Adjuk meg mindenkinek az öt megillető tiszteletet!

A jelenben működő presbyterium névsora.

1. Tóth János.
Kiss Zsigmond.
*Ruzs M. János.
Fekete Márton.
5. *Pölya Ferencz.
Nemes N. Sándor.
Szeder János.
*Mecs B. Sándor.
10. Snes Dániel.
Tarnóci Mihály.
*Szántó Dániel.
*Tasnádi János.
Kiss Mihály.
15. *Nagy Áron.
Ónodi Lajos.
*Németh Sándor.
Kovács Mihály.
*Földvári N. István.
20. *Egető Bálint.
Gyulai Sándor.
Borbély Lajos.
*Balogh János.
Kalpagos Sz. Bálint.
25. Bartha J. ny. bíró.
*Ulvárdi Sándor.
Jószai András. | Csató Zsigmond.
Kovács Lajos.
30. *Sarkadi N. Mihály.
Dósa Elek.
Dunás V. Sándor.
Fazekas János.
Bíró Ferenc.
35. Babós Sándor.
K. Dubos János.
*Vecseri József.
Nagy Ferenc.
Kanász Nagy Imre.
40. Soós Pál.
Szépe Sándor.
Nyíri Sándor.
Böszörményi Ferenc.
*Somodi István.
*Török Sándor.
65. Kúrti Sándor.
*Tihanyi Ferencz.
Mecs B. István.
Vecseri János gysz. |
|--|---|

A jelenleg működő egyházközségi képviselők névsora.

1. Dal. Szilágyi Sándor.
Lakos Bálint.
Dónát István.
*Bakonyi János.
5. Vajda János.
*Szántó János.
*Sark. Nagy Ferenc.
*Ifj. Csucs János.
*Vecseri Sándor.
10. Veres Lakos József.
Széll Bálint.
*Dóci Lajos.
*Vida Szűcs János.
Lakos Sándor. | 15. *Kr. Nagy Antal.
*Vecseri János.
*Polgár János.
Ricz Ferencz.
Pulgár Sámuel.
20. Lakos József.
Kálmán István.
Borsos Lajos.
Kiss János ács.
*H. Szabó János.
25. Kúrti János.
Koncz György.
*Soós Ferencz csizm.
*Posta Mihály. |
|--|--|

Kanász Nagy János.
30. *Kutas Bálint.
Lami Sándor.
Varga Sándor.
Lami István
*Balogh Benjámin.
35. Magyar József.
Szilágyi Sándor.
Berényi Ferencz.
Soós Mihály iparos.
*Kálmán Gergely.
40. Soós Sándor.
Szakál Mihály.
*Csarai Ferencz.
Vicséri János.
Szathmári Pál.
45. *Ruzs M. Ferencz.
Zóó János.
Berényi Gergely.
*Sima Ferenc.
Gálfi Sándor.
50. Mees B. Sándor alsópb.
*Szabó János.
Szépe János.
Kovács Mihály. aszt.
Török Sándor csizm.
55. Török Sándor ellenőr.
Puskás V. Sándor.
*Kr. Nagy Ferencz.
Szenyéri Sándor.
Csucs Antal.
60. Csucs Lajos.
Nyíri Sándor.
Böszörményi Ferenc.
*Somodi István.
*Török Sándor.
65. Kúrti Sándor.
*Tihanyi Ferencz.
Mecs B. István.
Vecseri János gysz. | *Szig. Szabó Mihály.
70. Kiss Sándor cipész.
*Vass Lajos kovács.
Bartha István.
Ifj. Sarkadi N. Antal.
Ifj. Ugrai Mihály.
75. Ónodi Károly.
*Dona Bálint.
Gillec József.
Kálmán Péter.
Földvári N. Lajos.
80. Sarkadi N. Sándor.
*Papai János.
Vida Szűcs Dániel.
Vajda Sándor.
Mészáros István.
85. Kovács Pál aszt.
Sebesti Mihály.
Táncos Sándor.
Kispál János.
Borbély János.
90. Molnai Bálint.
Fodor István.
Kálmán Benjámin.
Vass András.
Dunaháti Tóth Ist.
95. Kiss Mihály szíjgy.
Vass István.
Dudás Sz. János.
Bartha Sándor bog.
Végh Sándor.
100. Balogh István ták.
Böszörményi Kár.
Bartha István.
Soós Bálint.
Bajkai Péter.
105. Balogh István.
Németh Mihály.
Kúrti Sándor.
108. Mees B. Lajos. |
|--|--|

A *-gal megjelölt 14 presbyter és 27 képviselő kisorsoltott, azonban újra beválasztható.
A szavazó-lap az egyház tanácstermében 1889. évi február 3., 4., 5. és 6. ik napjain délelőtt 8—12 óráig 2—5 óra közt lesz az erre kinevezett köldöttségnek beadandó. — Szavazni csak személyesen és csakis az egyházi tanács által nyomatott szavazó-lapon lehet.

Levelezés.

Göngyöd, 1889. január 4-én.
Régi ártatlan szokás, hogy ismerősök s rokonnak részint előszóval, részint levélben, részint kártyán b. u. e. k. azaz boldog újévet kívánni szoktak!
Meggondolt tek. Szerkesztő! hogy én is — habár elkéstem — szintén boldog újévet, azaz: jó egészséget és sok előfizetőt kívánok! Ebben, azt hiszem, mindent elmondtam, amit tek. Szerkesztő ur szintén óhajti.*
Folytak a mi napjaink együgyűen s mintha semmi bajunk sem volna, lemozdított az órákat, habár olykor-
* Köszönjük a ki kívánásokat, mi viszont kívánjuk, hogy az egyházis szellem legyen az ösngyűd városát, melynek ügyét s bajait csakis akkor lehet tisztán rendezni hozzá. Szék.

olykor esztünkbe jut, hogy van nekünk elég bajunk, de hogy mennyi, az lesz több a jövőben, előre is rettegünk a gondolatokról, hogy a tehettek, melyeket a rozsakart egy vastag tudatlanság ránk rótt, aligha bírjuk el, s lesz közöttünk olyan birtokos is, ki egy éjjeli zenészlést oda adja a zenészeknek birtokát, mint ez évekkor ez-éllőt történt a mentett réttel!
Bele sodort a veszelnye bennünket a Réti-arena! Híában tiltakoztak ellene, hogy mi nem akaruk a Pallavicini árménestől társulatba belemenni, a közzgyűlés által megválasztott Réti és a bíró Tekulics lesza-vazott s bevit bennünket!
Nem fájna, ha ez a cupás Réti s a bíró s ugy azokat suttán, kik elég gyengék — ne mondjuk tudat-lonk voltak a közzgyűlésben, hogy ilyen embereket küldtek ki, illetve bizak meg Csongrád város birtokosai nevében dőntés szavazással bírn! De mindhárujunkt ér a veszelny, midőn majd egy hold ártérien fog után a mindenféle úd után meg vagy őt forint mentesítési teher esik évenként.
Miből bírjuk el e terhet, meg ha rizst termelünk is földünkben? ... Eddig a dohány termesztés némileg segített rajtunk, de ez most annyira meg lesz szorítva részint új pajfák építése, részint a termesztés ezrefelé újabb és újabb módosítás által, hogy bizony alig lesz tíz (!) földbirtokos, ki eiszajna magát ezen kalambitások mellett is a dohány termesztés.
Szomorú jeien, de még szomoróbb jövő, mely kol-dusborra szorítja a tödés gazdát!
Nagyon méltányosnak tartom a mi kivánalmunk, midőn azt indítványoztuk, hogy igen is, mi belemelegyünk a Pallavicini és gróf Károlyi nagy esanyj társulatba, a Pallavicini fölök is végközljüket olyanokká, mint a miénk — ... Nem ért semmit ez óhajunk, illetve in-dítványunk! A kormánybiztos egy „akarom” szóval s egy Pallavicini megbízottjával mint többséggel elártozte javaslatunkat.
A kormánybiztos csak ránczért erre az egy szál legényre, s kijelenté, hogy megvan a nagy többség, ha ez fölött bizonyos kérdés eldöntésében! Már most ha nem bírjuk a terhet, elmeheünk vagy Kamcsatkauba jense medvét vadászni, vagy Brasitaba cukorádat termeszteni, de itt ugyan nincs jóvünk!
Fájdalom, hogy még mindig nem ábrándult ki ná-punk s el engedi magát vezetetteti olyan egy által, kinek kára ugyan nem, de haszna lehet e szomorú vi-szonyokban.
Megkísérlek most — mint halljuk — a 48-as pártot ujja alakítani s itt tömöríteni az érozakoskodás ellené-ben s így suttán nagyon eme rendezett, mely minden-ben csak kárára van a lakosságnak, kivéve néhány szűzölő szájny egy-két nagyagallag huszonné veszik o rendszertek, más hiszen ki halallag egy egy tudatja barasztnak — 5 ft naplajt? Ilyen csak a mi városunk-ban történhetik meg. Ezek azután elzárta hátra! bercol-nak a rendszer mellett — Hat azért meg a megye által helyben hagyott új szervezeti szabály, mely tizen-két tiszteletbeli tiszteletost enged benneni a város hatóság kebelebe szavazati joggal!
Hol vagy, Sima Ferenc bártunk? Alszol, vagy tetszhaliban szunyadozol? Hiszen mikor hajdan a ren-dezett tanácsban csak 8 ilyen tiszteletbeli tanácsos ja-vaslatotól a torhek konyítéese véget, te lármázál s nyugolótál lapodban ellene, így szólván: „Tán jó lenne a subát a tanácsház falához dörgölni!” Most az ilyen subadörgölők száma tekintetűre emelkedett föl és Sima Ferenc mélyeségen halgat! Akkor pedig ez által az őt elvett — a rendezett tanács elvett akartuk megmen-tetni, még is gyönyörül illette a javaslatot.
O tempura, o mores! Elmondhatjuk itt az egykori tanárral kádecniál, hogy: „N. N. nagy filtes”.
A gátepítés folyik, amikor csak az idő engedi, hogy a város alatt a téglaburkolat márciusban elkezdül-jön. Ezt, valamint a Tiszának két helyen álltótés sem

„SZENTES és VIDÉKE” TÁRCÁJA.

Hárfás-leány.

Ott állt az utca sarkán,
Hárfával kis kezében.
Azt pengeszté vidáman,
S dalolt hozzá szépben.
Arcán tavasz rózsája nyílt,
Szépség bójá kek szemében.
De dala? Ah az volt a legszebb!
Azt dalolta:
„Nem úgy van már mint volt régen!”
De az ár elsodorta
Egy titkos nyári éjjen.
Romná tél szép alakja,
Sok, pillanatnyi kéjjen,
Arcán a bának árnya ült,
Kialvó láng tört szemében.
De dala? Ah az volt legfájóbb!
Azt dalolta:
„Nem úgy van már mint volt régen!”
Jeleni Ede.

NYÍLT SZEM.

BESZÉLY. (34)
(Folytatás.)

Még egy jeletektelein ugyan, de még is fontos körülmény tánt fel előttem.” folytatja a pap „Az a csodák, melyek a zsandúr Cölesztina keblén felép elrejtve talált, egészen síma s nem volt összegyűrvé. Ha szíren esetlően unokahúgom, csakugyan megkaptam a csodát, akkor bizonyosan csak zsebbe dugta volna. Soha sem jutott volna észbe, más rejték észre, s akkor sehny se birték rejtejté volna, az nem szorlette. S akkor sehny sem birték el, hogy olyan közönyemre használól tá-vozott volna. Mintsem körülmények közt értesített vol-nam arról. Igaz, hogy a tenetűcsész másképt tanusodott, de—
„Az a rozsdidulató ember!” szókita gyorsan félbe Rikárd. „Régen nem láttam o'y Judás arcot, a milyen

azon embernek van. Még érzem, hogy volt rám irányoz-a va az ő gonosz, szuró szeme.”
„En is bizony megmagyarázhatlan ellenszenvem csak nagy nehezen tudtam leküzdéni, de mint kereszt-tény és pap iparkodtam elnyomni oly előletoletem. Az ember nagyon hajlandó másban minden rosszat feltalálni, melyet keresi.”
„De én azzal a gazember arccal tisztában vagyok,” erősödk Rikárd.
„Festész létere oly kiálthatatlan arcot természetesen elessebbre kell megítélnie; úd végre is hozzá szoktam, ámbár még is azon hitben élek, hogy az az ember egy aljas megvársóllható lélek.”
„Eppen azért az a tanusodás előttem igen gyanus,” jegyzé meg Rikárd, „azután gondolja meg, mily esztelenség lett volna Gusztávót, oly értesítéssel Cölesztinát a házól kikészíteni! Ha nincs is barátnomk oly rend-kívüli elcsátás, de már az egyszerű emberi ész is azt sugta volna neki, hogy az örökség enlítése az első gyanut keltette volna.”
„Ez az észrevétel is helyes,” volt a pap válasza; „de mit érnek oly gyöngye, beisó dudokok a tények ereje ellen? Én meg — nagyok gyözdölve, hogy arra a bírák keveset tudnak és ártalmak.”
Még sokáig üldögélték egymással beszélgetve, min-dezt megfontolva, a mit a szavacsólton Gusztávó meg-mentésére tehetteknek. Használna igyekettek ezen előtt, melyen lefolytoltak ugybe némi világosságot hozni Minden gonolokódsuk, minden kutatásuk kárba veszett munka volt.
Berger Gusztávót a bíróság majduem egyhangulag elítélte.
Mily fájdalmas érzelmekkel fejezte be a festész az oltárképt! Cölesztina képe folytonosan emlékeztette a nagy vesztésére s a borzostó eseményt minduntalan emlékeztetése hozta. Csak a nemesleki pap befolyásá-nal köszökhette, hogy eleinte mérsékelt buskomorsága más irányt vett.
Most mégis fájdalmat van szívében, mely lelkének magasztos lemlétet tartozik adni. „Inté őt a díszes pap. A sors a művész szívet igen gyakran halmozza el a legsúlyosabb, legkeserűbb szenvedéssel, hogy miu

dig más irányba terelje. Csak a ki melyben és nagyon szenvedett, képes azt szívében és árnyalatokban vissza-adni, ami halhatatlan eszmény-kep gyanút lelke előtt feleget. Teljes földi boldogság soha sem alkotói nagy tehetséget, sőt a legnagyobb t. hetségeket szabad fejő-désökben gátolta. A kinek kebelében az igazi szellem honol, az legyöz minden fájdalmat, az a tapasztalt és átszenvedett ényekből halhatatlan dolgokat meri.”
Az öreg ur intéssei nem maradtak benyomás nélk-ül a fiatal művészre. Már az első napok után össze-szedte magát leverő buskomorságából s művét befejezte.
A papnak valóban igazra volt: új, esodlatos tevé-kenységét keiv támadt a művészenben. Nagy hajlandósá-got érzett, Cölesztina emlékeit más művekben megörö-kíteni. Minden atakban tánt fel előtte, mindig tisztáb-ban, szebbékné látta s addig nem nyugodott, míg képté a legvirágzóbb élethezésben vázsozra nem festette.
Legutóljára egy történeti képet tervezett — D' Arc Jankát, a francia nemzet dícsőitét hősségét, amint a hóherok a maglyához vonzójalik. Most már édes vi-gasztalást lét abban, hogy képméke hősönjében vissza-adt Cölesztina szelid, égy arcnyasait. Az a tekintet, melyely gyilkosára nézett, úgy meghiát szépségét volt, hogy mind megzérte a legnagyobb benyomás tette. Még a hóher segítségét is meghatva látszott lenni ezen te-kiüvet varázsolat. Egy ködölök már elbocsátotta a szere-nestelen áldozat megközlötött kezét, de a hatalmas ur elrendelte, hogy a borzostó teltet végre kell hajtani.
Rikárd még a cendes paplakban kezdte meg és fejezte be új művét. A pap oly szívesen kérte a festé-ze; hogy még továbbra is dolgozék nála, hogy az nem tudott kérelmekkel ellenállni. A pap figyelemmel kísérte a kép festését s barátságos beszélgetésben gyakran órák hosszág álltek egymás mellett. Ez az érlétkész rendkívül jó hatása volt a fiatal festészre. Művészi látóköré fájult, tekintete szabadabb volt, az örökevalót meg tudta különböztetni a mulandótól.
Mig Rikárd a képen dolgozott, az öreg ur nem tett megjegyzést, nehogy zavarája; de midőn készen volt, nyíltan mondá: „A kép kádecnién sikerült, ezzel határozottan rendkívül haladást tett, de a kép tárgyá-val nem tudok megbarátkozni.”
(Folyt. köv)

vette be a társulat felébe . . . Sajnádság lesz, ha ezen kiadások nem Csongrád város nyakába szakadnak, s a társulat tömörei községeit is egyenlően viseli a társulat több tagjával Csongrád város.

Hajh, a legnagyobb birtokos egy szál legénye lezavaszaválta ennek így kell történni.

No hát Szabolc István tanyai birtokos ettől föl lövönne, amennyiben egy általa kiadott rá rádólt és egyenlő tőttel Szerencsés ember, kit már semmiféle baj sem érhet . . . irigylők sorsát többen a hátramaradtak.

Boldog új esztendő t. o. olvasónk!

Csongrádi.

Meghívás.

A „Gazdik és Iparosok Állásának Súlyosbítottak” szentesi főkötelep f. évi január 27-én délután 2 órákor a czimzuda előhívni rendezni a közgyűlést tart, melyre a részvényes tagok minden meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. A kezelő bizottság évi jelentése.
2. A pénztári tisztgató üzleti jelentése.
3. A közgyűlést megelőzőleg 14 nappal az előzőleghez irásban beadott indítványok tárgyalása.
4. Jurgykönyv hitelesítésére 3 tagú bizottság kiküldése.

5. Elnök, titkár, kezelő és ellenőrző bizottságok 3 évre való megválasztása.

Megjegyeztetik, hogy az alapszabályok 22 §-a értelmében szavazati jogot csak oly tag érvenyesítheti, ki a szövetkezettel legalább 4 hónap óta tagja már és fizetési kötelezettségének pontosan eleget tett.

Szentesen, 1889. Jan. 1.

A kezelő bizottság.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Bóna József r. kath. elemi tanító és hó 13-án, azaz holnap eljegyzik magának Csuppaj Márton r. kath. tanító kedves és művelt leányát Mari kasszonny. Boldogság legyen e trieg általános kísérője.

— **Végre valahára!** Mint értesültünk, Kossuth Lajos nagy hazafikra végre valahára részesült azon méltó megtiszteltetésben, hogy Szentes város díszpolgárrá nevezett megválasztásról szóló díszoklevél részlete megküldött, tehát *uridilem két év múlva!* Vajjon mit fog dolhat nagy hazafikra, hogy oly későn juttott el hozzá a díszoklevél? Azt gyanítjuk, hogy nem régen expedíálhatták az oklevelet, mert Kossuth Lajos sokkal udvariasabb s nem szökött annyira idegen kezei a vállaszal, mint a megnyi időbe került az oklevél expedíálása. Bizony nagyobb figyelmet érdemelt volna meg nagy hazafikra azok részéről, kikre ezen ügy előlézése bizva volt.

— **Helyreigazítás.** Midőn mai lapszámunk kilso két oldalán, melyen a vezércikk is van, mintegy 200 példányban már ki volt nyomva, egy jelentékeny hibát vetünk észre a róm. kath. egyház kebelében az 1888 ik évben született és meghaltak rovatában, hogy t. i. tevésdől 518 született és 331 halott helyett be volt vezetve 559 születés és 436 halott, holott ezek a ref. egyház mutt évi adatai, s így a születések főösszege nem 3186, hanem 3145, a halottaké nem 2134, hanem 2029. Azonkívül e kitétel helyett „a mult évben leg több született”, olvasandó: az 1884. évben leg több s. Végül megváltozik a szaporulati százelek is, mert így 100 születésére nem 66, hanem csak 63 halotlkozás s nem 12 hely, hanem 15 tel kevesebb mint a ref. egyháznál; s szaporulat nem 34. hanem 37%, következésképp a zsidó egyház után nem az ev. ágostai, hanem a róm. kath. egyház jön azután jön az ág. ev. egyház.

— **A szentesi Casinó egylet f. évi Január 20 án d. 5 órákor saját helyiségében alapszabályok megállapítására és tisztgyűléssel egybekötött évi rendező közgyűlést tart,** — melyben való részvételre az egylet tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Hangverseny.** A helybeli dal- és zenegyűjtés f. hó 26 án a nagy vendégelőben hangverseny rendez pártoló tagjai részére, mely hangversenyen még a mult évről tartózik. Remélhető, hogy e hangversenyben Maté zeneművész is közre fog működni, mi bizonyosan nagy vonzerővel lesz a közönségre.

— **Táncmulatok napra:** Ma lesz a helybeli szülő ifjúság kosorus bála Kaus vendégelője nagy terében; 13 én lesz a helybeli jótékony négyelet bála ugyancsak; 26 án lesz a kerékgyártó és kovács ifjúság táncmulata a 48 as kőr kispacsi helyiségében az első magyar zenekar közreműködése és nagy ingyenes kiszolgálással; február 2 án a kovácsok rendeznek kosorus táncmulatot ugyanott az oroszai zenekar közreműködésével. Nem hiába hosszú a farsang, lehet mulatni, a fatalság pedig azt nem engedi el. Dicsőretek föl kell említeni, hogy a különböző iparág ifjúság által rendezett mulatságok tiszta jó védelme az iparos ifjúsági egylet könyvtára javára esik.

— **Pompás sikerült a helybeli iparos ifjúsági egyesület által e hó 6-án vagysis mult vasárnap saját helyiségében rendezett műkevelői előadás és táncmulatság.** A mulatság, előtti szerdán alig volt remélhető, hogy a közreműködők elkészülhetnek vasárnapig úgy, hogy kellő sikerrel szerepeljenek, s ime látór felépültek meglepte a jelenvalókat, mert sok gyepud színes tanulhatta volna meg, hogy kell a színpadon forgolódni. Az iparos ifjak ez alkalommal, mint jelezte volt lapunkban, „A három kalap” című francia vígjátékot adták kelő praecisztással, Kreszmáry Róza k. a. (Zabellá) megmutatta, hogy nem először lépett föl, mert egész otthonossággal s a darab kiválóan szerint adta szerepét. Mécsei Erzsé k. a. Luiza szerepében példásan adta szerepét, tudtára adván a pápának, hogy nem az ő parancsa, hanem a leány szíve dönt a végegyen választásánál. Lukács Mariška (Anette) a szerelmes szobalányt hamisnak pillantásával Bapstos inaraz igen sikerlülten adta De a férj szerepét nem maradt hátra. Kőc Zsigmond (Dapreth, Zabellá férje) igazán jól adta a sarokba szorított léry agódsát s megmutatta, hogy ó

előtte sem idegen több a színpad, mert mozulatjai szabok, magatartása biztos, hangjának a kellő hangulása volt. Epp oly dicsőreton előadók meg felatolók *Markus Antal* (Babitsze) és *Pránovszky Aladár* (Adolf). No de *Molnár Bálint* sem volt ám az utolsó, ki eréleti, a szerepek teljesen megfelelő játékaival mindig jó humorban tartotta a közönséget s a jétéket tulajdonképpen 6 főszerzőre. *Pető László* (Pál) csinos dal volt s nem hiába ragaszkodott hozzá Luiza s nem volt bajlándó mással felcsereit. Járeka tekintetelt arra, hogy először lépett a színpad lámpái elé, eléggé ott-hozom, alakja pedig határozottan sympathikus volt. A darab végeztével viharos tapsjal jutalmazta meg a közönség a szereplőket s e taps még egyrészt további szorgalomra buzdítja az ifjúságot, másrészt azon reményre jogosít föl, hogy az ott jelen volt közönség máskor is hajlandó lesz méltányolni az iparos ifjúsági igazán szép és sikeres törekvéseit. A színpad elbontása után következett a tánc feszelen jó kedvel. Megbizottuk szives volt a következő hölgykoszorút föjegyezni: Kreszmári Róza, Mécsei Erzséka, Lukács Mariška, Szabó Mariška, Szerenkyni Karolina, Kovács Judica, Dinnyés Terka, Dörög Klárika, Varga nővérek, Kreszmári Terka, Pap Orsika, Bercei Orsika, Bose Tini, Bertók nővérek, Csák Mariška, Széplaki Lujza, Virágos Julia, Varga Eszterke, Capak Emma, Jelenyi Mariška, Somodi Mariška, Szilágyi Orsika stb. Megjegyezzük még, hogy a rendezőség a műkevelői előadásnál közreműködött három nőszereplő csinos virág csokorral kedveskedett, mit meg is érdemelték.

— **Új intézkedés a tanügy terén.** A helybeli ev. ref. egyház tek tekintetben fontos intézkedést tett a tanügy terén. Az egyik intézkedés szerintünk igen helyes, a midon egy igazgató állás rendszeresítést ajánlja, mert ez al lehet elérni azt, hogy a tanítási állás mindenütt egyenlőtlen lehessen s az itt-ott mutatkozó bajon vagy hiányon azonnal segítve legyen. A második intézkedés az eddig felmunkolt felévi vizsgálatok beszüntetését célozza, minek folytán csak az iskolai év végén lenne vizsgálat. Igaz ugyan, hogy meg mással sincs előítelve az a kérdés, vajon cönszerű-e a felévi vagy egész évi vizsgarendszer, de szerény véleményünk szerint, nem meg a tanterületen is hivatalosan bírtan mondatjuk, hogy a felévi vizsgarendszer határozottan jobb úgy az elemi, mint a középső iskoláknál. Hiszen a szellemi állapotok csak olyan a szellemek, mint a testi állapotok testnek. Az egyzserre nagy tömegben bevett feladatok elronja a gyomor, hasonlókép a szellemi állapotok egyzserre nagy adagban bevadva tulerheli a szellem, amál inkább az elemi iskolások gyöngye szellem, mely oly hatalmas adagokat éppen nem tűr meg. Mi legalább a telekezeti intézkedéssel fenálló felévi vizsga vendzert biztosabb módok tartjuk az ismeretek könyvű egybejöttésére s összefoglalására, mint az akadémikba való egész évi vizsgarendszer.

— **Előleges szik jelentés.** Igaz is kedves újonosság azok részére, a kik a több díszokban tanulmányozkodnak s ez amalanak hajlandó elcsúszni *Szabolc Aladár* szünigazgató, ki e hó 17-én fog társulatával a munkájuk érdekében s működését a helybeli 48 as iskolák terében megkezdeni — egyelőre 6. előadásra. Szinre kerülnek: Válás után — Magduska öröksége — Egér — Kisvárosi hírességek — Constantin albó — Romeo és Julia. E hat előadásra berlet van nyitva: Körösek 4 frt, zárszék 3 frt. A társulattól eljő Palotay Piroksa is, a nemzeti színház tagja. Azt hisszük, hogy városunk közönsége nem fogja megvonni partólását a zsinársulattól, ha ez igényeket s a várakozásnak meg fog felelni — ez pedig a társulattól függ.

— **Felolvások.** A helybeli polgári olvasóköriben jövő héten csatorítottok este 6 órákor felolvastatják Balázsvits Norbert elnök. Midőn a polgári körben a felolvások tartása kezeltet veszi, amál inkább helyjükük erre a kortagok figyelmét, mert azok érdeklődésű fog fogni a további felolvások tartására.

— **Megyek közgy. bizottsága f. hó. 17-én rendez** havi gyűlést fogja megtartani, jövő hóban pedig megye közgyűlés lesz.

— **Kosorusulány.** A kovácsok és des ifjúság által jövő hó 2-án rendezendő kosorus bála a kosorus Szerenkyni Lajos kovács-mester kedves leánya Linka fogja adni.

— **Földfűzetések.** A mult vasárnap megtörtént műkevelői előadások, melyet az iparos ifjak rendeztek, felhízelni sziveskedtek: Kertész József 50 frt, Soós Mihály iparos 70 frt, Kádár Imre 60 frt. Tarnóc Mihály 20 frt, Lévy Lajos 20 frt, Török Imre nyomaszt 1 frt, N. N. 20 frt, Balázsvits Norbert 1 frt, Lefor István 20 frt, Szabó István borhely 20 frt, Özsesen: 4 frt 80 frt. Fogadjuk nevezettek az egyesület nevében az elnökség köszönetét. *Büszkök.*

— **A malomreszvényitársaság** megalakítására vonatkozó felhívás mai számunkból azon okból maradt ki, mert az eddigi alapítóknak még több tekintélyes polgár szándékot csatlakozni, de — értesülésünk szerint — már is jelenkeztek aláírók az első felhívásra. E fontos közgazdasági tárgyról lapunk mai száma egy szakavatott tollból származott cikket közöl.

— **Szilveszter napja s utolsó farsang** igazi iraktestvérek, az előbbi bucsuzik a társadalom az ó évtől, hátát ad az élvezet jörelt, fátyolt vet az átzenvedett bajokra s friss erőt merít a jövő évre; az utóbbi bucsuzt vesz a farsang vigalmaitól, hogy komoly munkához fogjon, s mindkét napon meg a komolyabb természet ember is — ha vég társaságra vedül — kisebb nagyobb boldogságot követ el. Sok holon esztől értesültünk mi is újkörj, így például, hogy egy polgártárs illundulni állapotában elvetésztén a ház szánat, más háza akár erővel bemeni, azt hívén, hogy az övé, gorbomáskodott is a házigalddal, söt verekedés támadt volna, ha a házi gazda is nem csapja a kaput a tolokó atyafi orra elé. Söt igazi pikás történetéről is értesültünk — be is küldötték hozzánk föl fészerezett stíleban szerkesztve, de végre is azt nem tehetjük, hogy komoly irányú lapunkat pikás lappá lealcsontunk. Lohet, hogy egy két könyvű gondolkodó olvasó kedélyét csillandozza s nagyobb értékű előtte,

mint egykötöny társalmai vagy gazdasági cikk, de a ki oly csodálatos dolgot olvasni akar, vegye meg magának a Mokányi Burk-féle vagy a pikás naplót. Ha szolokép jutott el hozzánk azon affaire híre, mely Buzi József marhakupe és két megyei tisztviselő, névszerint Bartha Kálmán ajggyező és Hudi Pál alszámnyó közt Szilveszter estején után utközben történt. Hogy egy zajos mulatság után hazatérő polár nem lehet kelőképp disponálva bolmi tartozási ügyek tárgyalására, az bizonyos, s hogy ha már Buzi József marhakupe nek eszébe jutott az 5 frt tartozás — akár alapveten a követelés akar nem, csakhoggy erre sem az idő, sem a hely nem volt alkalmas — nem volt elég vagy ulvarisság attól, ki nem is tartozott, hogy megküldtá Buzit az 5 frtal s ha elfogadja — semmi baj sincs. Haem hát ez nem történt meg s a bizonyosan nem valami illedelmes hang kizozta a türelmetlen az amugy is feligatolt fiatalokat, kik a maguk újja haladnak volna, ha más által nem insultáltak. E pikásnak legkevesebb sem mondható eszt — azt hisszük! — nemcsak a szereplőnek, hanem az olvasónak is intő példát fog szolgáltatni arra nézve, hogy — mulatságból haza menve ne szőjön az ember utközben senkibe, vagy ha megszólítatik, plans gorombán, gondolj meg, hogy a bor ereje szál befőle — azt pedig figyelembe se kell venni, mert ellenkezőleg kellemetlenség támad — sicut figura doct.

— **Beküldetett.** Ugy tudjuk, hogy városunkban ezéltől néhány évvel egy kereselőző és eszámoköz egyesület állott fön, söt annak idejében virágzott; s mi oka annak, hogy az most teljesen beszüntette működését, holott télt előzabán nagy hasznát venné a sportkedvelő ifjúság? Kérünk ez ügyben az egylet volt vezetőitől felvilágosítást. (Ugy tudjuk, — amonyiben után járunk — hogy az egylet volt tagjai legközelebb közgyűlésre lesznek egybehiva, mely hivatala lesz a felosztás és a netaláni vagyon hová fordítás iránt határozni. De ha esetleg fiatal vállalkozók vannak ezen egylet felélesztésére, nem lehetetlen, hogy az hamaiból újból fel fog támadni. Szerk.)

— **Nagy állami munka.** Az új sövényház-csongrádi ármentesítő társulat által Csongrád védelmére tervezett új vedgát és a tiszai átvázás kiépítésére kiírt ajánlati versenyt e hó 9-én tartotta meg a társulati választmány Kállay Albert főispán előnöke alatt. Az óriási földmunka-vállalat áll: 3/4 kilométeres vedgátból és 2/4 kilométeres tiszai átvázásból, a mi mintegy másfél millió köbméter földmunkának felel meg. A konkurrencia nagy volt. Négy ajánlatot a következők nyújtottak be: bécsi áll. építő társulat, Braun budapesti, Deutsch Emil és Lipót szegedi, Schaar és Kopp szegedi, Hofbauer Jakab és Löhner Sándor budapesti, Deutsch A. fia budapesti, Gregersen G. budapesti vállalkozók. Ejjel 10 óráig tartott a tanácskozás, mit egy érdekes körülmény nyújtott el enyire. A egzeselő ajánlatot a bécsi építő társaság tette, de a közlekedési miniszternek egy vártalanul érkezett leirat folytán a bécsi társaság nem kapta meg a munkát, mert a miniszter kizárta azt az illett egzőt az állami vállalatokból, mivel a beregényi vállalatnál nem felelt meg kötelezettségek. Ennekfőle a választmány a másik két legolcsóbb vállalkozó közt osztja meg és pedig: a 983. szakszék Deutsch A. fia s a 86 szakszék Gregersen G. vállalkozókra javasolja kiadni a miniszteriumhoz tett fölterjesztésben.

— **Egy fejezet a fogak fontosságáról.** Nem rég volt említeni, hogy Popp J. G. dr. udvari fogorvos a már 40 év óta kitöltött hivatásának sere és szakszerelvényeinek orvoslásából elkészítette az öt milliomeddi palackot és elhatározta, hogy ezental a palackokat ugyanazon ár mellett tetemesen megvagyobolja. Most azonban meg azt kívánjuk konstátálni, hogy Popp dr.-nak nemcsak az Anathrin-szörvény, hanem egyéb fog- és szájbetegségekre is szakszerelvényeinek orvoslásuk meg. Fogpaztája (55 kr.) naponta zrenként küldetik szre. Anathrin fogpaztája (nyelvetek 1 frt 22 kr) az előelő világ legkedveltebb fogtiszító szere. A fogpor baráti előtt nagy kedveltségnek örvend dr. Popp fogpora (6 kr) Mint a fentiekből látszik, itt mindentől fog és szakszerelvényeivel rendelkezik. Mindenki tudja, hogy az egzesző száj feltöltése a száj és a fogak ápolása, melyeknek elhanyagolása súlyos következményekkel járhat. De tandos esok dr. Popp-féle készítmények körüli, mert számos álmánat van forgalomban. — E szerzők Kaphalka Szentoson Polharszky E., Vayaly I. és Dosa B. gyógyszerészek; Wellisch V. kereskedő.

— **A párisi Eiffel torony** építése serényen halad előre, kétszázhuszötöt méter magasságban, melyel em már meg van halndva a világ minden legraszabott épít ménye. A munkások reggel 6 órákor kezdenek dolgozni, kedvező időjárás mellett. Hídeg van ugyan ott fenn a magasságon; de a levegő tiszta, a köd jól aletsonvan tört el s a ki fenn van a torony második emeletén, ugyanabban a látványban gyönyörködhetik most, a miiben rendez körülmények közt csak a nagy hebesen orvostos állók; látnak egy nagy szűrközött, romolyzó ködfüzetet. A munkások kellőleg el vannak deszkázva az állásokon, úgy hogy nem szédülhetnek le. Minden vasalattal felhuzogép vizsók föl, a munkásoknak csak egybe kell azokat illeszteniük. Az építő Eiffel szörvény mestervi magasságban vendgélgt rendezett be, a ho a munkások felével olesobban kapnak mindent, mint a körökben levél vendgélőkben s nem kell napközben föl s lejárni.

— **A számító férj.** New Yorkban nemrég egy olasz nőtt vett egy gyönyörű írszámzást leányt. Az olasz örült a szép feleségnek — de nemsozt, mert észrevette, hogy a nő roppantul szereti a pénzt, mert észreleissza magát. Ez olasz nem a legeszeredésben a bíró előt váltást sürgette, végre is váltást meg is történt, de oly feltétellel, hogy nejeinek herenként 12 dollár tartás pótlást szre. Súlyos feltétel! De a férj 12 helyett 20 at fizetett. Barátai csodálkoztak is rajta, kérdeztek is tőle: mi oka van nagyileknek lenni? Mennél többet adok neki — mondá a számító férj — amál többet iszik, ugy amál inkább remélhetem, hogy megszabadulok tőle.

Gazdasági és üzleti értesítés.

Szentes, 1889. január 11.

Ez eddig uralkodott száraz hideg időjárás megmutatta ma virádró a tél igazán, az óhajta várt havat. Alig esett ugyan egy hüvelyknyi, hanem

Vegyes hírek.

— **Sokba kerül a házassági ígérlet** Angliában. Az angol szépek nem tulajdonítanak ugyan nagyobb jelentőséget földvárúli bókjának, hanem azért a röpke házassági ígérletek is veszedelmes következményűek lehetnek. Így Dublinban Baron báró egy meg nem tartott házassági ígérlet ügye (breach of promise) fölött döntött. melyben miss Mary Coghlan panaszosnó 3000 st. (30 000 forint) kárpótlást követelt hűtlen fölegényétől. Spring Edjuar, egy gazdag enfield földbirtokos fia, 1883 ban eljegyezte Coghlan kislánnyal. Az eljegyzés a felek kívánsága szerint titokban maradt s az eljegyzettek négy évig hívek maradtak egymáshoz; pár hete azonban a fölegény a jegygyűrűvel együtt visszakövetelte ígérletét menyasszonyától, mert egy gazdag leányt szándékozott elvenni, kinek vagyonra szorult anyagi helyzetén javítani. A válódó által bemutatott uchyány level, melyben a válódott őt per „kedves anyómatom“, „bajos feleségese-kém“ szólítja meg, elegendő volt, hogy a bíró minden további kihágatás nélkül kimondja a „breach of promise“-t; a jury a válódottat 1200 font sterling kárpótlásra ítélte. Az ítéletet a nagyszámú hallgató közönség zajosn megapostolta.

— **Udvarias tolvaj.** Egy fiatal embert, a nint nyáron a városiplet egyik pofáján lél, elnyomott az állom a feledőreben úgy ásitva orájához nyúl, hogy tájéozza magát az idő dolgában, de — óráindán őra helyett egy darab papírost talál, melyen írónnal e szavak voltak írva: „Fogadját halás közömbömet szép érajáért.“

— **Gyógyszer a káromkodás ellen.** Legalább egy szigetvidéki tanító megpróbálta és használt. A fatu vén gulyása uzsanyai a gulya kihajtása alkalmával rendszeren el szokta keríteni a „gardád erre arra adjátán“, még pedig a tanító ablaka előtt, a kinek minden reggel illi föltétele notára kellett felelednie. Vegre a tanító meg-sokalta a dolgot, egy reggel kapja magát, felkel annak idejében és megállítja a káromkodót. „Atyafi, tán kel-mend nem is tudja, hogy a miniszteriumtól új törvény jött ki mo: tanában, mely a káromkodásra adót vet?“ „Nem és, uram“, mondá megdöbbenve a vén gulyás. „Nos tehát — folytata a tanító, — ha a jegyző ur meghalja (épen áttelenben lakott) megadóztatja érte.“ Ezóta az öreg sohasem mert káromkodni.

— **A szerelemből szivar.** A fuker férfiek soha sincsenek lyükré a menyeseleknek, hanem hogy egy fiatal leány kádjón a fölegényen azért, mert ez takar-ekos szivarozó, s csaknyán nem mindennapi dolog. Pedig ez valóban megtörtént. Mult nyáron két mána utazott a karlsbadi fürdőbe; az egyik 17 éves szép leánya, a másik derék 27 éves fia kíséretében. A ma-nák már leány koruktól ismertek egymást, a fiatalok azonban ekkor találkoztak először. A mamák erősen buzdították alban, hogy a fiatalok megszeressék egy-

mást, a mi csaknyán megtörtént. Az eljegyzésnek a fürdőzés után kellett volna megtörténnie. Visszafelé színtén együtt utaztak. A kupéban Ril fiatal ember természetesen nem szivarozhatott, már csak kíméletből sem, úgy segített tehát magán, hogy a hol legalább tíz percre megállott a vonat, leszállt és rágyújtott egy szivarra. Mikor a jelző csengő megszólalt gyorsan előtrotta a szivart s gondosan papírosba göngyöltve zsebébe dugta. A jövendőbeli menyasszony meglátta ezt — azóta szerelme úgy elaludt mint a szivarnak a tüze, Mikor hazérkeztek, keressen kimondta, hogy ő oly fu-ker embernek neje sohasem lesz, a ki még a szivar véget is zsebre szokta gyúrni.

CSARNOK.

Eugenia császárnő története.

Jerome herceg egy bizalmas embere Durimon Alfréd elbeszéli a Figaróban a Tuillériakban történt élményei a-ból az időből, midőn III. Napoleon hatalmának tető pontján állott.

Egy alkalommal — így ír Durimon — hogy a politikai beszélgetések véget vessen császárné, himzsiót el a kezébe és egy kis csiklandós történetet beszélt el, de oly finomul, oly élénk gestikulatioval, hogy senki sem alközött meg rajta.

Megkísértem a történetke tartalmát elmondani bár a-ra képtelen vagyok, hogy oly kecces formába öltöz-tessem azt, mint a császárné tette. Eugenia történetkéje a következő:

Egy fiatal szép hölgy fávóli tóra és egyedül utazott. A kupéban, a havá felszállt, senkium volt. A nagyán természetesen nem igen volt; kedýere; hátha valaki megtámad — gondola magában kissé megborad-va, — mint az anyiszor megtörtént már.

Mig így tételődött, megnyílik a kupé ajtaja és egy ur lép be rajta egy kis ládikával kezében. A hölgy feilelegzett: Legalább van uti társam — gondola ma-gában.

A vonat elindult. Az ur kivésv egy fúrot zselé-ből és a kópé ajtaján valamint a falon lyukat fur. A hölgy kíváncsián néz rá. A mint az egyik oldalon ké-szen volt munkájával, a másik oldalon kezdte el a fúrást; a hölgy csodálkozása még nagyobb lett. Az ur ezután erős varasetést vesz ki zseléből és az ajtó eltorlaszolja. A hölgy már erre megjött, mikor a másik ajtó elraseteléséhez kezdett, akkor már kezét össze-keulesítva felkiáltott: De uram! . . .

Az ismeretlen sófőten nézett maga elé. Látszott rajta, hogy azon emberek közé tartozik, a ki ha török, ha szakad, de akaratának érvényét tud szerzőzi.

A hölgy megragadta az ur karját; Uram, ön be-szélletes embernek néz ki, ugy-e levezni a zsrakat!

Az ur durván odább taszította és befejezte az el-torlaszolás munkáját.

Híába könyörgött a hölgy, híába volt minden beszéd, a keményfejű ember nem is halgatott rá.

A hölgy erre búszke elhatározással mondá: Azt hiszi, hogy oly könnyedén el fog banni velem? Én vé-delmezni fogom magam! És ezzel lehazta kezétjén, előtűnt a puha kis kéz, a mely azonban hegyes körme-kek volt felfegyverezve.

Az ur vállat vont. A vonat éppen akkor ért az alagut elé. Az alagut pedig nagyon hosszú volt. Az idő örökkévalóságunk (tut fel a hölgy előtt.

Az ur most zsebbe llt a hölgyvel Mereven né-zett szeméi közé és karjait mellán keresztbe fonta. Világos, hogy a veszedelmes pillanat elérkezett. A hölgy közel volt az ajtóhoz. Itt az ember csak egy újjával is hoztam nyul, ugy én rögtön elájultok . . . ! tervezettét a hölgy nagy réntelében.

E percben a kupéablakán bebűnlött a nap sugarai. A tiszteleter málo ur megragadta a hölgy kezét és zselid behelgöz hangon mondó:

— Bocssásan meg, madame, hogy megjesztetem önt. Én a francia bank hivatalnoká vagyok. E kis lá-dikában 2 millió frank van, ezt kell X. városba vinnem. Hogy e három kilométer hosszú alaguton ki ne rabolj-ának és meg ne gyilkoljanak azért kerestem oly kópé-t, a hol minél kevesebb utas van.

Nagyon biztosan okáért jónak láttam el is reze-széltem magam, mert a mai világban több a vasúti, mint az eredeti rabló.

A vonat nem soká X. városhoz ért. Ekkor az ur levezte a rezeseket a kópé ajtajáról, magához intette a vaspálya udvaron red rákötöz rendűt és udvariasan elbucszott a hölgytől.

Irodalom.

„Az Olyvasóhór“. Kormányos Róza regény folyóiratá-sának rendes és rendkívüli folyama „a z órdög és a nyg a k és a“ nevet kékítly* (Ilym bajor királyi cím) nagy történeti regényeket hozza 5—5 íves füzetekben, egy-egy füzet ára 25 kr., vagy előfizetés ára mindenké tanfolyamunk egész évre 24 füzet 6 frt, félévére 3 frt. Megrendelhetők Budapest-en, állít-nt 1. sz. Mutatványfüzeteket kívánatár ingyen és bérmentve küli a kiadóhivat.

Megjelten a dr. Toldy László által szerkesztett 1889-re szóló „Törvényhatósági Naptár“ 8 arckép van benne, t. i.: Füzess Kálmán, Orosz Béla, gr. Szapáry István, Földváry Mihály, Ráth Károly, Kamermayer Károly, Gerbeci Károly és Kada Mihály arcképei, s mindeniknek átirataja. Tehát négyzet több mint a mennyit a szerkesztő a megrendelő ívben írt. Ha végig lapozzuk a naptárt, azt látjuk, hogy minden tekintetben többit adott a szerkesztő, mint a mennyit előtte megígért. A naptár részben több van, mint a legnagyobb naptárakban ten-ni szokott, és így a Törvényhatósági Naptár pótolja a legbővebb tartalmu naptárakat. Az általános címár közli nem csupán az uralkodóház névsorát, az

Üszeses ötvári hivatalnok, hanem az Üszeses kormányzó hatá-
rát az ő példájára a közönség, mint a helyes, valamilyen
igénytelenül, az egyik a főhatóságok keretébe tartoznak. A 1 r-
vényhatóság című Budapest főváros közigazgatásának képlet
nyújtja; 93 lapon az összes fővárosi képviselő, hatóságok, hi-
vatolók, egyházi személyzet, nyugdíjasok, és az egész fővárosi
főnökség hí követ nyújtja, és telje, lemerít utmutatói szol-
gól minélminként. Kinek a főv. bármely közegével dolga van A
főváros után közzé kellene a megyék, a törvényhatóságok joggal
felruházott, a rendezett tanácsú városok és a nagyközségek, vége-
re a horvát hatóságok. A hasznos tudivalók rovata is oly bő,
hogy kevés íly munka van, melyben annyi cseiszert utbaigazítás
volna feltalálható. A jegyzéskönyv cseiszert használható teend-
őinek feljegyzésére. Az egészet bő tartalommattal zárja be A
díszes felirattal, 472 oldalra terjedő, vászonba kötött könyv bol-
tí aza 1 ft 50 kr. s Német Ööl könyvtárs részben megrendelhető
minden hazai könyvtérkedésben. Közzétételének, ügyvédek-
nek, orvosoknak, körjegyzőknek s a nagyközségeknek is jó le-
kellet ajánlhatók annak megszerzését.

Apróság.

Különös betegség. Asszony: Hogy van az,
orvos ur, mióta férjem törvényhatósági tag, nem lehet
kellani. Valahányszor egy közgyűlésen részt vesz, egész
éjjel a szemét se hunyja le.

Orvos: Hogyan! Hát annyit gondolok a felme-
rülő tárgyakra, hogy ez igazán jól?

Asszony: Dehogy, orvos ur! Ott folyvást alszik, s
azután éjjel nem tud aludni.

Hold es leány.

Sokban hasonlít a hold és leány.

Mindkettő majd piros, majd halvány.

Mindkettő fényt áraszt, hol felbőnik,

Mindkettő nagy vorozóval díszeszik.

Mindkettő valóságos szarvakat csinál:

A hold, ha égnek boltozatán áll,

A leány, ha egykor fejétől alá kerül,

Mikor a szarv feje homlokán cserbul,

De lényegesen különbözök is egymástól hold és

leány:

A hold csak havonként változik,

A leány — nap nap után.

Helyes megokolás X. városi hivatalnok 48
órni szabadságot kért főnököltől. Ez minden kifogás
nélkül megadja a kért szabadságot; de az illető hi-
vatolok csak 8 nap múlva jött vissza. Az irodafőnök
haragosan főrmed rá:

— Ön két napi szabadságot kért, miként mér-
szelte ezt az időt hat nappal túllépni?

— Boesznak, főnök ur, én 48 órát kértem.

— Nos hát nem mindegy az?

Nem, kérem. Én csupán 6 óráig tartozom napon-
ként a hivatalban lenni, hatszor nyolc pedig 48. A nap
és éj többi órái az enyémek, ezekért nincs szükségem
szabadságot kérti.

Felolvas szerkesztő és lapfajdos: **Baldryovits Vorbert.**

T Ü D Ő B A J O K .

Gáz-kilhelés

gyógyít tődőköt, (tődőkész, sorvadás).

A legkisebbet, az orvosok előtt elérhe-
tetlennek látszó (csmé), tődőkötök gy-
gyíthatás, most már teljesen el van érve.
Világított tanárok és orvosok bizonyítványai,
meggyőzőit egyének száz meg száz levele, me-
lyeknek valódi másolatait megcsofolhatlan meg-
győzők szerzéséig kétféle, bármennyes bárki
kaphatja, orvosi szakapok kedvező jelentése, a leg-
nagyhíró körökben való alkalmazás a legnyesőbb
bizonyítvány nyújtják a rectal-injectorral való kilhe-
lési gyógyászó legmegelőző, odlig nem sejtett eredm-
nyesül. Póldák: ezt jelentik Dr. Bergson és Dr. Morel
tanárok; Köhögés, nyálkásdág, lár, vérhányás három
nap alatt enyhülnek, azután teljesen elmúlnak alvás
és étvágy visszatérnek. A test súlyszaporodása hetenkint
1/2 egészen 1 kilóg. A legfáradszabb életmódot lehet azu-
Med Dr. A. Altmann. Bécs (Wien), VII., Mariahilfer-strasse No 70.

(Rectal-injectio)

asthma, időszaki bronchialgja, tüdőkatarrhus.

tán folytatni. * Cornil és Veronin tanárok
így nyilatkoznak: „Az athmául a lelekt-
hiány azonnali elmúlása. — Teljes gyógyítás
gyakran 8 nap alatt. — Dujardin Breumet
tanár: „Időszaki bronchialgataul teljes en gyó-
gyítottat. — Fränzl és dr. Szalcz tanárok:

„Lár, éjjeli izzadás köhögés elmúlnak — borzassó
öbög áll be súlyszaporodás egészen 5 kilóg.”

— Dr. McLaughlin: 40 neges fokú tüdő gümőkör-
közél valamennyi alapsan felgyógyult. — Használót
jelentenek a betegek. (A gyógyítás nem alkalmazhat,
nem zavaró s utóbbi nélküli) — A os. kir. bizár. szab.
gázkilhelési készülék (rectal-injector) használati
utasításai orvosok számára és magánhasználatra s a
gádfeljesztőhez való hozzártozoval készpóztart vagy
postánvétél 8 frt, gázmerővel 16 frt körül

Béhm. Krumau 1888. márt. 3.

Tisztelettel MED. DR. FAUPE GUYLA.

Keeskenőt, 1885. szopt. 11.

Tisztelt orvos ur! Ön gázkilhelési készülékét 1887. évi őszkor oly kitűnő sikerrel alkalmaztam, hogy telke-
tesen helyre álltam s ezen állapot azóta folytonosan tart ugy, hogy teljesen egészséges vagyok. Fogadjá ösinté hálaomat!
SZABÓ JULIA.

Eladó ház.

Weiner Farkas I. tized 261. sz. a háza, — mely alkalmas ugy gazdálkodónak
mint beltos vagy keresmarosnak — kedvező feltételek mellett eladó.

Alulírott nál, ki egyenes összeköttetésben van a
porosz szénbányákkal, kapható:

legfinomabb porosz kőszén, m.-mázsája 1 frt 80 kr.,
legfinomabb porosz koalsz „ „ 2 frt 20 kr.

ifj. ZSOLDOS FERENCZ.